

deres Ejendele ud for at omsætte Pengene i Spiritus eller daarlige Forlystelser, eller hvorledes det unge Menneske stjæler, fordi han ved, at han kan blive af med sine Tyvekoster. I saadanne Tilfælde maa vi sige, at det var bedre, om Pantelaanerne ikke fandtes. Jeg synes derfor, at det var ønskeligt, om Pantelaanerforretning mere og mere gik over til at være i et filantropisk Øjemed, til en ganske lav Rente og under Ledelse af Mennesker, der øvede denne Gerning af Medfølelse for og Forstaaelse af dem, der led Nød, og ikke som nu som et Levebrød, der helst skal drives saa indbringende som muligt. Man kan maaske nok, og navnlig fra Pantelaanernes Side, mene, at der gribes for stærkt ind i deres Næringsfrihed, forsaavidt man vil begrænse deres Fortjeneste ved Nedsættelse af Renten, men de virkelig dygtige og gode Elementer indenfor Standen vil ganske sikkert kunne være tjente med, at man højner denne Næringsvirksomhed saaledes, som Lovens Formaal dog er. At der er noget forkert ved Virksomheden, som den nu drives, fremgaar tydeligt af, at Renten her er saa meget højere end i Udlandet. Den Begrænsning i Konkurrencen, som Loven paabyder, vil jo ogsaa i det lange Løb være en Fordel for Standen og sikkert højne den. Jeg har altid syntes, at det maatte være svært, i alt Fald hvis man er Menneskeven, at have Pantelaanerforretning eller Marskandisvirksomhed som sit Erhverv og at skulle leve af det. Indehaverne af disse Forretninger faar i en ganske særlig Grad Indblik i alle de Menneskers Liv, der med eller uden Skyld er kommet i en Nødssituation, over paa Skyggesiden, hvad enten det nu er den unge Student, der sætter sin Vinterfrakke, fordi han skal købe Bøger, eller den fattige Hustru og Moder, der skal skaffe Mad til Børnene og den syge Mand og derfor efterhaanden maa tømme den lille Stue for det bedste af Bohavet, eller de gamle Frøkener, der holder paa Anstanden og undser sig ved at bede om Hjælp og derfor, for ikke at sulte, efterhaanden maa skille sig af med de bedste Minder fra det gamle Barndomshjem, eller Manden, der, fordi han vil have Spiritus, sætter Konens og Børnenes bedste Tøj ud, eller den letsindige unge Pige, der for at kunne gaa paa Maskerade tilegner sig Genstande, som hun kan rejse Penge paa, eller de mange ældre og yngre Tyve, der forsøger at sætte deres Tyvekoster. Det maa være svært som Menneske at se paa denne Verden i Nød og netop at skulle have sit Levebrød deraf. Paa den anden Side kan ogsaa en god og retskaffen Mand

eller Kvinde føle Glæde og Tilfredsstillelse ved at hjælpe dem, der er kommet i Nød, idet de yder Hjælp til en rimelig og beskedent Rente. Men det er jo det, der desværre saa sjældent sker.

Lovforslaget modarbejder alt Optrækkeri gennem for høj Rente og andre Overtrædelser ved at paabyde ret strenge Bøder, indtil 1 000 Kr.

Endelig bestemmer Lovforslaget, at Assistenshusets Forret, det store Privilegium, der altid har hvilet paa Assistenshuset, fratages dette, saaledes at dets Drift herefter bliver ganske svarende til Drift af anden Pantelaanervirksomhed med Undtagelse af, at det drives af Staten. Det er dog et Spørgsmaal til Overvejelse, hvorvidt det er heldigt, at Staten opretholder dette Laane- eller Hjælpehus, thi det er jo det ejendommelige, at til Trods for det Privilegium, som Staten her har, drives dette Laanehus med et Underskud, som gaar op til 90 000 Kr., Penge, der dog maaske kunde komme de nødlidende til gode paa en mere direkte Maade. Det kan i det hele taget igen her konstateres, at al Statsdrift bliver meget dyrere end Privatdrift. Gennem den foreliggende Lov bliver Retssikkerheden forhaabentlig betydelig forbedret og Muligheden for at tage ulovlig Rente forringet, og jeg synes derfor, det kunde ligge nær at overveje, om ikke Staten burde søge andre Formaal for Anvendelsen af den gamle historiske Grund, hvorpaa Assistenshuset ligger. Det ligger nemlig lige paa den Plet, hvor den allerældste Del af Byen København tog sin Begyndelse, hvor det lille Fiskerleje Havn i sin Tid laa, og denne store og værdifulde Grund lige overfor Christiansborg vilde, synes jeg, egne sig fortrinligt til Opførelse af en Bygning, der paa en eller anden Maade gennem den Virksomhed, som øvedes dér, gav Udtryk for det historiske Sted, hvorpaa den laa.

Lovforslaget henlægger Udstedelsen af Bevillinger samt alt Tilsyn dermed til Politimyndighederne. Maa det være mig tilladt i den Anledning at gøre den højtærede Justitsminister opmærksom paa et Forhold med Hensyn til Politikontorerens Arbejde, som dette rører ved. Det er vist en almindelig Opfattelse, at det efter Retsreformens Gennemførelse har vist sig, at Delingen mellem Dommerens og Politimesterens Arbejde er faldet saaledes ud, at Politimesteren i alt Fald i de større og middelstore Byer maa siges at have faaet Broderparten af Arbejdet, og dette Arbejde vil neppe blive mindre med Aarene, idet